

DECIZIE

10 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadî
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Pitula Ivan, reprezentat de avocatul Medeleanu Gabriela,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății de Asigurări și Reasigurări „Donaris Group” Societate pe Acțiuni împotriva lui Pitula Ivan cu privire la încasarea sumei în ordine de regres,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, prin care a fost respinsă cererea cu privire la repunerea apelului în termen și restituită cererea de apel depusă de către Ivan Pitula ca fiind depusă în afara termenului legal,

constată:

La 14 august 2012, SAR „Donaris Group” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pitula Ivan cu privire la încasarea sumei în ordine de regres.

În motivarea acțiunii a indicat că la 11 februarie 2009 între Mișcoi Vladimir și SAR „Donaris Group” SA a fost perfectat contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu seria AU nr.0002817 număr limitat de persoane, prin care Mișcoi Vladimir a transmis către SAR „Donaris Group” SA răspunderea civilă în caz de survenirea cazului asigurat și anume să despăgubească prejudiciile cauzate prin accident de autovehiculul de modelul „Nissan Sunny” cu numărul de înregistrare C GT 865.

Sustine că la 27 noiembrie 2009, orele 11-00 în or. Chișinău pe str. Calea Moșilor s-a produs accident rutier, în rezultatul căruia automobilul de modelul „Nissan Sunny” cu n/î C GT 865 condus de către Pitula Ivan a tamponat automobilul de model „Citroen Berlingo” cu n/î C KY 839 condus de Frunze Ivan, ce aparține SA „Valmi Automotive Moldova”.

În corespundere cu procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 27 noiembrie 2009 și a Deciziei agentului constatatator privind aplicarea sancțiunii, vinovat de producerea accidentului în trafic a fost recunoscut Pitula Ivan Vasile. Astfel acesta a fost învinuit de încălcarea regulilor circulației rutiere stabilite 39 (1) al Regulamentului circulației rutiere, care constituie contravenție administrativă prevăzută la art.242 alin.(1) al Codului contravențional.

Menționează că în rezultatul notificării asigurătorului despre producerea riscului acoperit prin contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, în cadrul

SAR „Donaris Group” SA a fost pornit dosarul de daune 2326/09 din 30 noiembrie 2009. Conform calculelor realizate în baza procesului-verbal de constatare a pagubelor, unde a fost suspus examinării de către părțile implicate a automobilului avariat, s-a stabilit că costul reparației automobilului de model „Citroen Berlingo” n/î C KY 839 constituie suma de 24349,28 lei.

Iar prin Dispoziția nr. RCO-10/301 din 10 mai 2010 și în corespundere cu lit. a) alin.(1) art.15 din Legea 414-XVI cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, „Donaris Group” SA a recunoscut evenimentul produs drept caz asigurat și a dispus achitarea păgubitului CA „Klassika Asigurări” SA, care a subrogat în drepturi SA „Valmi Automotive Moldova”, achitându-i despăgubirea de asigurare în baza contractului auto-casko a prejudiciului material suportat în rezultatul accidentului în trafic în cuantum de 24349,28 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 2105 din 16 noiembrie 2010 anexat la prezenta cerere.

Afirmă că la momentul producerii accidentului în trafic, Pitula Ivan nu era inclus în contractul de asigurare de răspundere civilă auto. Speța dată care cade sub incidența normei lit. d) a art.29 a Legii nr.414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și respectiv, situația în cauză generează dreptul SAR „Donaris Group” SA de a înainta acțiune de regres persoanei răspunzătoare de producerea pagubei în rezultatul accidentului de circulație.

Solicită încasarea de la Pitula Ivan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA a sumei de 24349,28 lei cu titlu de despăgubire de asigurare și cheltuielile de judecată în sumă de 26750 lei pentru prestarea serviciilor juridice și suma de 730,47 pentru achitarea taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 martie 2013, acțiunea a fost admisă și încasat de la Pitula Ivan în beneficiul SAR „Donaris Group” SA cu titlu de prejudiciu suma de 24 349,28 lei, cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în sumă de 730,47 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 2750 lei.

La 15 decembrie 2014, Pitula Ivan, reprezentat de avocatul Medeleanu Gabriela, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii atacate și remiterea pricinii la rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2015, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Pitula Ivan și s-a comunicat apelantului despre necesitate prezentării dovezii de plata taxei de stat în mărime de 555 lei, acordându-i pentru aceasta un termen de zece zile de la recepționarea prezentei încheieri. Prin aceeași încheiere părțile au fost comunicate despre faptul că cauza este numită spre examinare pentru data de 17 martie 2015 ora 10.00, ședință la care, în caz de depunere în termen a dovezii de plată a taxei de stat, va fi examinată cauza în ordine de apel. În caz că apelantul nu va înlătura neajunsurile indicate în încheierea data, se va soluționa chestiunea restituirii cererii de apel. Totodată, s-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate și nu va prezenta dovada achitării taxei de stat cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 17 martie 2015, ședința instanței de apel a fost amînată pentru data de 31 martie 2015, cu acordarea termenului reprezentantului intimatului, pentru prezentarea probelor suplimentare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea apelului în termen și restituită cererea de apel depusă de către Ivan Pitula ca fiind depusă în afara termenului legal și remise apelantului Pitula Ivan cererea de apel cu toate documentele anexate. Totodată, a fost restituită apelantului Pitula Ivan taxa de stat în mărime de 555 lei, achitată de acesta la depunerea apelului în baza ordinului de încasare a numerarului nr. 98277993 din 23 februarie 2015.

La 08 aprilie 2015, Pitula Ivan, reprezentat de avocatul Medeleanu Gabriela a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, solicitând admiterea acestuia și casarea integrală a încheierii recurate și a hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 martie 2013 cu remiterea pricinii la o nouă examinare în instanța de fond în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, pe care o consideră ilegală din considerentul că nu s-a luat în calcul motivele omiterii termenului de declarare a apelului.

Menționează că prin înaintarea apelului împotriva hotărârii primei instanțe s-a solicitat casarea integrală a hotărârii primei instanțe, deoarece pricina dată a fost examinată în absența unui participant la proces, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Afirmă că, în acest caz, pîrîtul nu a fost la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe, respectiv, nu a știut despre existența unei asemenea hotărâri și nici soluția acesteia.

Insistă că a primit copia hotărârii primei instanțe și a făcut cunoștință cu materialele pricinii doar la data de 08 decembrie 2014, respectiv termenul de 30 de zile de a depune apel pentru pîrît urmează a curge din ziua cînd a făcut cunoștință cu hotărîrea, și anume din data de 08 decembrie 2014, deoarece cauza dată a fost examinată fără citarea legală a pîrîtului.

Apreciază drept neîntemeiată reținerea instanței de apel, precum că apelantul a cunoscut despre existența hotărârii judecătoreiei Rîșcani din 21 martie 2013, la data de 24 iulie 2014, cînd a fost invitat la executorul judecătoresc, în procedura căruia se află spre executare titlu executoriu emis în baza hotărîri menționate, deoarece declarația din 24 iulie 2014, la care face referire instanța de apel, a fost scrisă de soția sa în prezența lui cu care dînsul s-a prezentat la executorul judecătoresc și care i-a adus la cunoștință procedura de executare.

Consideră că o asemenea declarație nu poate fi considerată un act care ar echivala cu aducerea la cunoștință a hotărârii primei instanțe, mai mult că, contrar celor invocate în încheierea recurată, dînsul nici nu cunoaște conținutul acestei declarații.

Susține că declarația menționată nu poate fi luată în considerare de către instanță, deoarece acest act ar putea confirma doar faptul că dînsul a fost la executorul judecătoresc și a luat cunoștință despre existența unui titlu executoriu, fapt ce ține de etapa de executare, însă nu poate în nici un fel îngrădi dreptul său de a se adresa instanței de judecată de a lua cunoștință cu hotărîrea și de a contesta în termenii prevăzuți de legislația în vigoare, drept consfințit și de art. 6 al CEDO.

Apreciază, drept eronată și mențiunea instanței de apel cu referire la faptul că prin prisma art. 116 CPC, în termen de 30 de zile apelantul a fost în drept să depună apel și să solicite repunerea apelului în termen, deoarece apelul se depune împotriva unei hotărîri a unei instanțe de judecată, în termen de 30 de zile din data cînd s-a luat cunoștință cu hotărîrea contestată, iar data de 24 iulie 2014 nu poate fi considerată data din care urmează să curgă termenul de 30 de zile de depunere a apelului conform art.

362 CPC al RM, mai mult că această dată atestă doar faptul că s-a luat cunoștință cu titlul executoriu și nu cu hotărârile instanței.

Consideră că aplicarea prevederilor art. 116 CPC de către instanța de apel este neîntemeiată, deoarece la data de 24 iulie 2014 a fost scrisă o simplă declarație precum că s-a luat cunoștință cu un titlu executoriu, și termenul de 30 de zile nu este pentru a declara apel împotriva unui titlu executoriu, însă urmează a se lua cunoștință cu hotărârile împotriva cărora urmează a fi depus apel în termen de 30 de zile, termen ce nu a fost încălcat, deoarece la 08 decembrie 2014 s-a făcut cunoștință cu hotărârile Judecătorei sect. Rîșcani, iar apelul fiind declarat la data de 15 decembrie 2014, respectiv peste 7 zile, perioadă ce se include în termenul de 30 de zile consfințit de legiuitor.

Reiterează că examinarea de către instanța de fond în lipsa unui participant nefiind citat legal și restituirea cererii de apel de către instanța de apel în baza celor expuse mai sus se încalcă prevederile art. 6 CEDO, or, instanța de fond nu a întreprins toate măsurile legale în vederea citării sale pentru ședința judecată din data de 21 martie 2013, în așa mod fiind privat de drepturile procedurale de a participa în ședința de judecată, de a prezenta probele în susținerea argumentelor sale, precum și neexaminarea cererii de apel care a fost depusă în termenul stabilit de legislație pentru a declara apel, astfel fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, drept prevăzut de art. 6 al CEDO.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele cauzei rezultă că copia încheierii din 31 martie 2015 a fost expediată în adresa recurentului la 03 aprilie 2015, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire nr. 1562 (f. d. 86).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 08 aprilie 2015 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele cauzei, prin încheierea din 31 martie 2015, Curtea de Apel Chișinău a dispus respingerea cererii de repunere în termen a apelului, restituindu-i apelantului Ivan Pitula cererea de apel, ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege și fiind remise ultimului cererea de apel cu toate documentele anexate.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs reține că concluzia instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către Pitula Ivan în afara termenului legal și refuzul repunerii în termen a apelului sunt justificate.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, prin care a fost admisă acțiunea SAR „Donaris Group” SA împotriva lui Pitula Ivan cu privire la încasarea sumei, a fost emis și pronunțat la 21 martie 2013.

Cu toate acestea, Pitula Ivan a depus cererea de apel împotriva acestei hotărâri numai la 15 decembrie 2014, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC.

Este de remarcat că instanța de apel, prin prisma dispozițiilor art. 116 CPC, care prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, corect a respins cererea cu privire la repunerea apelului în termen.

Aceasta deoarece, Pitula Ivan, odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe nu a făcut, prin probe incontestabile, dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, or afirmarea recurentului precum că nu a știut despre existența hotărârii primei instanțe și că a luat cunoștință cu materialele dosarului doar la 08 decembrie 2014 este unul declarativ și nu poate fi reținut de către instanța de recurs ca temei justificativ de repunere în termen de declarare a apelului, mai mult că acesta contravine materialului probator.

Astfel, din materialele cauzei se atestă că după pronunțarea dispozitivului hotărârii, prima instanță, respectînd prevederile art. 236 alin. (4) CPC a remis copia acesteia lui Petula Ivan, care nu au fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii (f.d. 46 A), însă date care ar confirma și recepționarea acestora la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, însă, actele cauzei denotă că despre litigiul dat, precum și despre hotărârea emisă în prezenta cauză recurentul a aflat la 24 iulie 2014, când s-a prezentat la executorul judecătoresc Maria Caduc, care și i-a adus la cunoștință procedura de executare, intentată de către creditorul SAR „Donaris Group” SA în baza hotărârii Judecătoriei Rîșcani din 21 martie 2013, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a SAR „Donaris Group” SA împotriva lui Pitula Ivan cu privire la încasarea sumei, fiind întocmită de soția ultimului, în prezența sa, o declarație scrisă în acest sens, fapt confirmat de însuși recurentul în cerea de recurs.

Prin urmare, este cert că Pitula Ivan a avut la cunoștință despre existența prezentului litigiu încă la data de 24 iulie 2014, respectiv, după cum corect a remarcat și instanța de apel, în termen de 30 de zile de la data menționată, ultimul a fost în drept să depună apel și să solicite repunerea apelului în termen prin prisma art. 116 CPC.

De altfel, este de principiu și faptul că odată cu comunicarea încă la 24 iulie 2014 de către executorul judecătoresc despre existența procedurii de executare intentată în baza hotărârii judecătorești din 21 martie 2013, recurentul a beneficiat de posibilitatea reală să se intereseze și să facă cunoștință cu materialele dosarului, precum și soluția adoptată în cauza respectivă, în condițiile în care, nu a recepționat nici o înștiințare în vederea examinării litigiului dat.

Sub acest aspect, instanța de recurs apreciază critic argumentul recurentului cu referire la faptul că cererea de apel a fost depusă la 15 decembrie 2014, deoarece a făcut cunoștință cu materialele dosarului numai la 08 decembrie 2014, or este cert că

manifestând o neglijență evidentă, Pitula Ivan, doar după expirarea a 4 luni și 14 zile, de la comunicarea despre existența litigiului în speță, prin intermediul reprezentantului său, a depus o cerere, prin care a solicitat de a lua cunoștință cu materialele dosarului

Mai mult că recurentul nu a făcut dovada motivului care a stat la imposibilitatea realizării dreptului său de a face cunoștință cu toate materialele dosarului, inclusiv cu hotărârea contestată, imediat după comunicarea despre existența procedurii de executare intentate ca urmare a examinării prezentului litigiu.

Astfel fiind, este evident că Pitula Ivan, având la cunoștință despre examinarea prezentului litigiu, precum și existența hotărârii contestate, încă la 24 iulie 2014, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat omiterea neîntemeiată a termenului prescris la depunere a apelului.

În acestea condiții, sunt apreciate critic argumentele recursului precum că apelul se depune împotriva unei hotărâri a unei instanțe judecătorești, în termen de 30 de zile din data când s-a luat cunoștință cu hotărârea contestată, deoarece în interpretarea corectă a prevederilor art. 362 alin. (1) CPC este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu de la data recepționării acestui, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, iar alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului legislația nu prevede.

La acest capitol, instanța de recurs consideră oportun de a reitera și faptul că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Or, prin înaintarea apelului la data de 15 decembrie 2014, recurentul și-a exercitat dreptul său cu nerespectarea termenului legal, care de natură atrage decăderea dreptului de a exercita calea de atac a apelului și să justifice în speță, admiterea excepției tardivității apelului și în consecință, atrage restituirea apelului în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC.

Din perspectiva celor expuse, este de reținut că, la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De altfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Pentru considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Pitula Ivan, reprezentat de avocatul Medeleanu Gabriela.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății de Asigurări și Reasigurări „Donaris Group” Societate pe Acțiuni împotriva lui Pitula Ivan cu privire la încasarea sumei în ordine de regres.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva